

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-31>

CHARACTERISTICS OF UKRAINIAN LEGISLATION IN THE FIELD OF CIVIL SECURITY

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Sotska A. M.

*Doctor of Law, Associate Professor
at the Department of Philosophy, Law
and Social Humanities Disciplines
of the National Academy of Statistics,
Accounting and Audit,
Advisor to the Head of the National
Assembly of People with Disabilities
of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Соцька А. М.

*доктор юридичних наук,
доцент кафедри філософії, права
та соціально-гуманітарних
дисциплін
Національна академія статистики,
обліку та аудиту,
радник Голови Національної Асамблеї
людей з інвалідністю України
м. Київ, Україна*

В умовах сьогодення питання цивільної безпеки для кожного громадянина України є визначальним і вкрай значимим. Своєю чергою, забезпечення захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій є одним з найважливіших завдань держави.

Основним правовим документом, який визначає засади організації та забезпечення цивільної безпеки, є Кодекс цивільного захисту України [1]. Саме цей нормативно-правовий акт регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагуванням на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту, визначає правовий статус суб'єктів зазначених правовідносин (органів влади, фізичних та юридичних осіб).

Законодавець класифікує надзвичайні ситуації за двома ознаками:

– залежно від характеру походження подій, що можуть зумовити виникнення надзвичайних ситуацій (техногенного характеру; природного характеру; соціальні; воєнні).

– залежно від обсягів заподіяних надзвичайною ситуацією наслідків, обсягів технічних і матеріальних ресурсів, необхідних для їх ліквідації (державний; регіональний; місцевий; об'єктовий) [1].

Цивільний захист населення і територій загалом та цивільна безпека зокрема є системою загальнодержавних заходів, які реалізуються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання, громадськими організаціями.

Водночас у Концепції захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій деталізовано в контексті відповідальних за реалізацію заходів із забезпечення захисту населення і територій від негативних наслідків надзвичайних ситуацій також органи управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту, підпорядковані їм сили та засоби підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, добровільні формування, що забезпечують виконання організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та інших заходів у сфері запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій [7].

Безпосередньо силами цивільного захисту є: оперативно-рятувальна служба цивільного захисту; аварійно-рятувальні служби; формування цивільного захисту; спеціалізовані служби цивільного захисту; пожежно-рятувальні підрозділи (частини); добровільні формування цивільного захисту.

Головною метою захисту населення і територій під час надзвичайних ситуацій законодавець визначив забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання і ліквідації їх наслідків, зменшення руйнівних наслідків терористичних актів та воєнних дій [1].

Реалізація заходів цивільного захисту повинна здійснюватися забезпеченням таких прав громадян України, іноземців та осіб без громадянства:

- 1) отримання інформації про надзвичайні ситуації або небезпечні події, що виникли або можуть виникнути, у тому числі в доступній для осіб з порушеннями зору та слуху формі;
- 2) забезпечення засобами колективного та індивідуального захисту та їх використання;
- 3) звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань захисту від надзвичайних ситуацій;
- 4) участь у роботах із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у складі добровільних формувань цивільного захисту;
- 5) отримання заробітної плати за роботу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у разі залучення до таких робіт згідно з трудовими договорами;

6) соціальний захист та відшкодування відповідно до законодавства шкоди, заподіяної їхньому життю, здоров'ю та майну внаслідок надзвичайних ситуацій або проведення робіт із запобігання та ліквідації наслідків;

7) медичну допомогу, соціально-психологічну підтримку та медико-психологічну реабілітацію у разі отримання фізичних і психологічних травм [1].

Враховуючи вищезазначене можна виокремити такі основні заходи цивільного захисту населення й територій під час надзвичайних ситуацій: оповіщення та інформування; спостереження і контроль; укриття у фонді захисних споруд цивільного захисту; евакуаційні заходи (обов'язкова; загальна або часткова; тимчасового або безповоротна); інженерний захист територій, радіаційний та хімічний захист; медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення; навчання населення (працюючого населення, здобувачів освіти та непрацюючого населення) діям у надзвичайних ситуаціях.

Заходи соціального захисту та відшкодування матеріальних збитків постраждалим внаслідок надзвичайної ситуації включають: 1) надання (виплату) матеріальної допомоги (компенсації); 2) забезпечення житлом; 3) надання медичної та психологічної допомоги; 4) надання гуманітарної допомоги; 5) надання інших видів допомоги.

Говорячи про осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (багатодітні сім'ї; прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу та сім'ї, в яких діти перебувають під опікою чи піклуванням; вагітні жінки та особи похилого віку, які не мають працездатних членів сім'ї в населеному пункті проживання (одинокі); сім'ї патронатних вихователів; сім'ї, до яких влаштовані діти тимчасово; інші особи, які не можуть самостійно пересуватися, якщо вони не мають працездатних членів сім'ї в населеному пункті проживання (одинокі), потрібно зазначити про конкретні заходи їх життєзабезпечення в умовах надзвичайних ситуацій. Зокрема йдеться про надання медичної допомоги особам, у тому числі забезпечення лікарськими засобами; забезпечення допоміжними засобами реабілітації і медичними виробами; надання соціальної допомоги; забезпечення предметами першої необхідності; забезпечення продуктами харчування та водою; забезпечення засобами гігієни; забезпечення засобами зв'язку, живлення та опалення; забезпечення індивідуальними засобами захисту; проведення заходів з евакуації; забезпечення інформацією про заходи безпеки, проведення заходів з евакуації, об'єкти укриття, засоби

зв'язку із службами швидкого реагування тощо. Важливо зазначити, що перелік зазначених заходів не є вичерпним.

Література:

1. Кодекс цивільного захисту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
2. Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 9 лип. 2018 р. № 579. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-18#n18>
3. Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 6 серп. 2018 р. № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0969-18#n14>
4. Про затвердження Методики планування заходів з евакуації : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10 лип. 2017 р. № 579. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0938-17#Text>
5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо планування і порядку проведення евакуації населення : наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 7 верес. 2004 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0044512-04#Text>
6. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту : постанова Кабінету Міністрів України від 9 січ. 2014 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#n10>
7. Про Концепцію захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій : Указ Президента України від 26 берез. 1999 р. № 284. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/284/99#Text>
8. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>
9. Про затвердження Порядку виявлення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, які проживають у зоні надзвичайної ситуації або можливого ураження, та організації їх супроводження : постанова Кабінету Міністрів України від 18 квіт. 2018 р. № 282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/282-2018-%D0%BF#Text>
10. Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій : постанова

Кабінету Міністрів України від 30 жовт. 2013 р. № 841. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF#n11>

11. Про затвердження Порядку проведення огляду громадської безпеки та цивільного захисту Міністерством внутрішніх справ : постанова Кабінету Міністрів України від 2 трав. 2019 р. № 507. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/507-2019-%D0%BF#Text>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-32>

GENERAL PRINCIPLES OF DIGITAL DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE SERVICES IN UKRAINE

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Terela M. A.

*Postgraduate Student at the Department
of Constitutional
and Administrative Law
Zaporizhzhia National University
Zaporizhzhia, Ukraine*

Терела М. А.

*аспірант кафедри конституційного
та адміністративного права
Запорізький національний
університет
м. Запоріжжя, Україна*

У контексті глобальної діджиталізації та постійного технологічного розвитку питання цифрової трансформації державного управління набуває особливого значення загалом та для України зокрема. Ефективне впровадження електронних адміністративних послуг не лише підвищує якість обслуговування громадян, але й сприяє розбудові сучасної держави, здатної відповідати на виклики цифрової епохи. Особливої актуальності це питання набуває в умовах євроінтеграційних процесів та необхідності адаптації українського законодавства до стандартів ЄС.

Науково-теоретичне осмислення проблем цифровізації державного управління неможливе без чіткого розуміння змісту базових понять та категорій у цій сфері. На сьогодні в Україні сформована досить широка система законодавства, якою регламентовано різні аспекти застосування цифрових технологій у публічному управлінні. Привертає увагу, що на нормативному рівні вживаються різноманітні поняття та категорії, водночас значення деяких з них чітко не визначені, а інші